

ida

Nr 5, 2011

MAGASIN FÖR ANSTÄLLDA I SKELLEFTEÅ KOMMUN

ÅRSTÖMNING

Varje år stämmer vi upp oss med våra kollegor i kommunen.

Så jobbar kommunen
med sociala medier

5 tips för att snabbt
skapa **julstämning**

Smal ruskar om

En utställning om utseende

“Du är tjock, du är ful, du är äcklig ...” Monotona anklagelser pulserar fram ur högtalaren. En bit längre bort visas film; en kvinna opererar in silikon i bröstet.

– Läskigt, utbrister Moa Sundqvist och Emmy Gustafsson, 13 år. De besöker SMAL, en utställning om rådande skönhetsideal – skapad av ungdomar för ungdomar.

smal ruskar om

Text Ann Johansson | **Bild** Hans-Jörgen Ramstedt

SMAL står för Snygghet, Makt, Ansvar och Lidande. Utställningen handlar om vilket inflytande olika skönhetsideal, främst förmedlade av media, har i våra liv.

– Det finns en idé om det perfekta idealet, som påverkar alla och tar stor plats i livet. Man stöter på det hela tiden hos sig själv och andra. Det är så lätt att känna sig fel, ful och oduglig, konstaterar Anna Nygren, som är med och presenterar SMAL på Skellefteå museum.

Anna är en av omkring 40 ungdomar från Östersund, Stockholm, Malmö och Norrköping som varit med och producerat SMAL. För just ungdomar stressas extra mycket av kravet att se bra ut. Det visar flera oberoende undersökningar, bland annat av ungdoms-sajten Lunarstorm.

– För att belysa detta var det viktigt att hitta ett formspråk utan pekpinna. Vi vill inte säga att det är fel att bry sig om utseendet, utan visa på att ”detta finns” och ställa frågor som; ”hur upplever du det?”. Ingen är ju ensam om att uppleva kraven, säger Anna.

Hon hoppas att utställningen ska ruska om, beröra och även väcka frågor om vem som äger rätten att bestämma om vad som räknas som skönhet.

Förhoppningen verkar infrias – åtminstone att döma av reaktionerna hos fyra sjundeklassare som besöker SMAL.

– Usch vad läskigt, utbrister Moa Sundqvist och Emmy Gustafsson framför den kortfilm om bröstförstoring som visas i utställningens ”operationssal”.

De får medhåll av klasskompisarna Rasmus Ask och Ludvig Nilsson. Gänget förvånas av att så mycket som 25 000 skönhetsoperationer genomförs i landet varje år.

Förutom bröstförstoring är botoxbehandling och läppförstoring vanliga ingrepp som kryper ned i åldrarna.

– Jag fattar inte att någon vill genomföra någonting sådant, säger Rasmus och Ludvig framför en installation som visar hur en penisförlängning går till.

En jätteplansch illustrerar hur tidningarnas retuscherings av foton trissar upp kraven på yttre perfektion. Och på en tv i närheten rullar en film kring ätstörningar.

Dagsaktuella ideal varvas med historiska, såsom dockan med korsett från 1800-talet, som stönar av andnöd.

I en särskild avdelning kan besökarna fylla väskor med tyngder som representerar olika krav som ”att vara lyckad”, ”se bra ut” och ”vara hälsosam”.

– Jag fick ihop tolv prestationstackor i min väska och dom är riktigt tunga att bära, säger Ludvig.

Ungdomarna tycker att utställningen ger en realistisk bild av verkligheten.

– Grupptricket är starkt i hur man ska se ut. Det är viktigt att se ”normal” ut, inte vara för tjock eller för smal. Man vill se bra ut, säger de.

De tror inte att lärarna är riktigt medvetna om vad som pågår under ytan i skolan.

– Utseende och kläder avgör ens status. Även om det egentligen är en persons inre, hur man är, som är viktigast, vill man inte bli nära kompis med någon som är impopulär. Då kan man bli impopulär själv, säger Rasmus och de andra stämmer in.

Även om de upplever att de får ha sin egen stil och accepteras som de är, har alla fyra någon gång upplevt rädsla för att pikas för sitt yttre.

– I femman var det en period då jag inte bjöds på olika fester, trots att många andra i klassen blev det. Det ändrades snabbt men självförtroendet fick sig en knäck, berättar Moa.

– Bäst vore om alla fick se bra ut på sitt eget vis, inflikar Ludvig.

Maria Carlsson, museipedagog vid Skellefteå museum, håller i visningar av utställningen, som riktar sig till skolelever i årskurs fem till nio.

– SMAL berör även vuxna med ungdomar i sin närhet. Vi vill få igång en dialog kring hur eleverna upplever de här frågorna. Det finns inga rätt eller fel. Kanske kan det ge en större medvetenhet om att man inte är ensam om att ha olika funderingar.

▲ *Sjukt ideal. Att överföra Barbies kroppsmått till verkligheten skulle inte gå, ingen levande kvinna kan naturligt ha så smal och ändå kurvig kropp.*

► *Vågen, ett gissel för många – både unga och gamla. Dagens skönhetsideal är svåra att leva upp till. Enligt modeindustrin är det bäst att vara "smal och evigt ung".*

▼ *Moa Sundqvist skulle inte vilja vara i en 1800-talsdams kläder. Korsetten snördes ofta så hårt att bäraren svimmade, allt för att uppnå tidens ideal – "timglassmidja".*

Fakta SMAL

Ungdomar har producerat SMAL, med stöd av Arbetets museum, Sensus studieförbund, Föreningen Smal och Unna design.

Det är en turnerande utställning som är på Skellefteå museum 13 november–5 februari. Visningar ges av Museum Anna Nordlander och Skellefteå museum, med pedagogerna Veronica Olofsson och Maria Carlsson. I januari ges föreläsningar i anknytning till SMAL, kring ämnen som självskadebeteenden, ätstörningar och modeindustrins påverkan på hälsan.